

Сүхбаатар дүүрэг "Хүн ам зүй, шилжилт хөдөлгөөн ба хэрэгцээ шаардлага" Түргэвчилсэн судалгаа

2022 оны 7-р сар

© З.Эрдэнэ

Агуулга

Удиртгал ба аргачлал	1
Мэдээллийн дүн шинжилгээ.....	2
1.1 Хүн амын суурь тоон үзүүлэлт ба хүн ам зүйн тойм.....	2
1.2 Ирсэн иргэд.....	3
1.3 Явсан иргэд.....	3
1.4 Хөдөлмөр эрхлэлт.....	4
1.5 Санхүүгийн нөхцөл байдал.....	5
1.6 Тулгамдаж буй асуудал, аюулгүй байдал.....	6
1.7 Үйлчилгээний хүртээмж болон дэд бүтэц.....	10
1.8 Цэцэрлэгт хүрээлэн, ногоон байгууламж.....	14
1.9 Тээвэр, замын хөдөлгөөний нөхцөл байдал.....	15
1.10 Хүүхэд болон боловсрол.....	16

Удиртгал ба аргачлал

Удиртгал

Дүүргийн түвшний энэхүү тайланд 2022 оны 3-р сард Улаанбаатар хотын хэмжээнд хүн ам, шилжилт хөдөлгөөн, хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлох шуурхай үнэлгээнд тусгагдсан үндсэн болоод сэдэвчилсэн бүх чиглэлийн тойм мэдээллийг багтаасан болно.

Энэхүү тайлан нь Сүхбаатар дүүргийн хэмжээнд найман үндсэн сэдвийг хамарсан судалгааг багтаасан; тухайлбал, хүн амын суурь тоон үзүүлэлт, хүн ам зүй, ирсэн болон явсан иргэд (шилжилт хөдөлгөөн), хөдөлмөр эрхлэлт, санхүүгийн нөхцөл байдал, тулгамдаж буй асуудлууд ба аюулгүй байдал, үйлчилгээний хүртээмж болон дэд бүтэц, цэцэрлэгт хүрээлэн, ногоон байгууламж, хүүхэд болон боловсрол гэх мэт. Мэдээллийг дүүргийн нутаг дэвсгэр, хүний нөөц, засаг захиргааны нэгжийн харилцааны талаарх мэдлэг өндөртэй мэдээлэл нэгтгэгчид болох хэсгийн ахлагч нартай ярилцлага хийх замаар олж авсан.

Энэхүү судалгааны үндэслэл, хэрэгцээ шаардлагын талаар дэлгэрэнгүй мэдээллийг Улаанбаатар хотын дэлгэрэнгүй тайлангаас авч үзнэ үү.

Аргачлал

Энэхүү тайланд ОУШХБ-ын Шилжих хөдөлгөөнийг тандах матриц (ДТМ)-ийн нэгжээс боловсруулсан хөдөлгөөнийг тандах (МТ) аргачлалыг ашигласан болно.

Судалгаанд хөдөлгөөнийг тандах (МТ) аргачлалыг ашигласан Улаанбаатар хотын хамгийн жижиг засаг захиргааны нэгж болох хэсгийн түвшинд хэсгийн ахлагч нараас мэдээллийг цуглуулав. Хэсгийн ахлагч нар иргэдтэй ярилцах, ажиглалт хийх болон өөрсдийн нөөц бололцоогоо ашиглан, харилцаа холбооны хэрэгслүүдийг ашиглан тоон мэдээллийг нягтлах, баталгаажуулах ажлыг хийхээр төлөвлөсөн. Хэсгийн ахлагч нарыг хүн амын суурь тоон үзүүлэлт, шилжин ирэгсэд ба явагсад, хөдөлмөр эрхлэлт, санхүүгийн нөхцөл байдал, тулгамдаж буй асуудал, аюулгүй байдал, үйлчилгээний хүртээмж болон дэд бүтэц, ногоон байгууламж, хүүхэд ба боловсрол гэсэн найман үндсэн сэдвийг багтаасан судалгааны асуулгыг бөглөхийг хүссэн юм.

Хэсгийн ахлагч нар Кобо программ хамгамжаар дамжуулан тоон мэдээллийг гар утас эсвэл таблет, компьютер ашиглан бөглөж илгээсэн. Хэсгийн ахлагч нарыг ДТМ судалгааны аргачлал, судалгааны асуулга, түүнийг нөхөхтэй холбоотой танхимын сургалтад бүрэн хамруулсан. Түүнчлэн ДТМ-ийн баг мэдээлэл цуглуулах явцад үүссэн аливаа асуулт, асуудалд цаг тухайд нь хариу өгч бэлэн байдалд ажилласан юм.

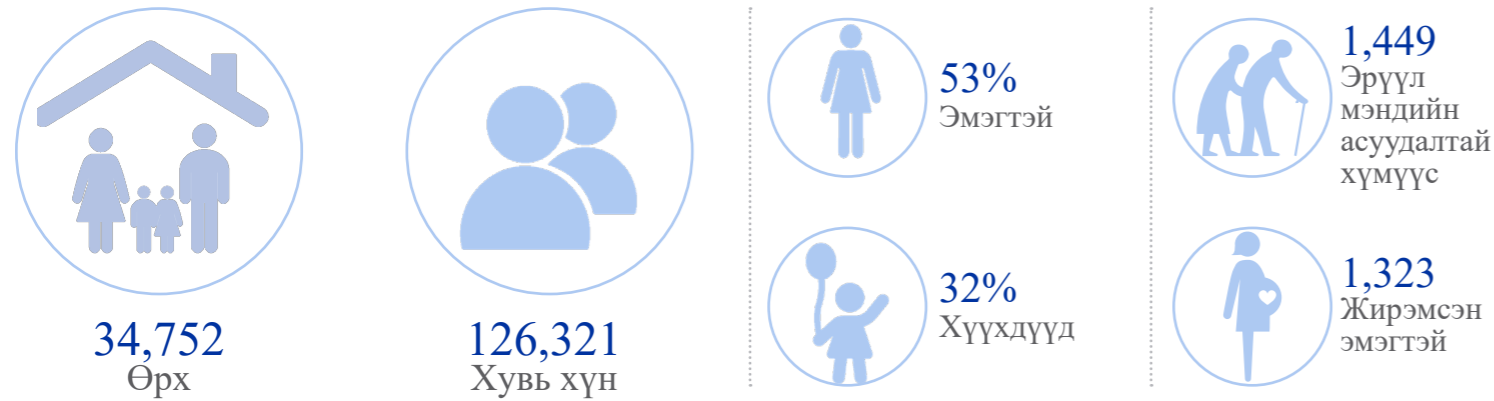
Өгөгдөл оруулах үйл явц албан ёсоор хаагдмагц ДТМ-ийн баг бүрэлдэхүүн тоон мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийх ажлыг эхлүүлсэн бөгөөд өгөгдөл оруулахад гарч болзошгүй алдаа, тоон мэдээллийн зөрүү, давхардал зэргийг илрүүлэхийн тулд өгөгдлийн хяналтын шатанд чанарын баталгаажуулалтын шалгалтыг хийсэн. Өгөгдөлтэй холбоотой аливаа асуудал илэрсэн тохиолдолд ДТМ-ийн баг тодруулга авахаар хэсгийн ахлагч нартай утсаар холбогдож тоон мэдээллийг тодруулж, баталгаажуулсан байна. Бүх хяналт, шалгалтыг хийж дууссаны дараа мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийх үе шатанд шилжсэн. Бүх судалгааны үр дүнг хэсгийн түвшинд дүн шинжилгээ хийж, дараа нь дүүргийн болон хотын хэмжээнд нэгтгэн дүгнэв. Иймээс дүүрэг, хотын түвшинд энэхүү тайланд тусгагдсан аливаа үр дүнг хэсгийн түвшинд ч авах боломжтой гэдгийг дурдах нь зүйтэй юм.

Хязгаарлагдмал байдал, судалгааны аргачлалын талаар илүү дэлгэрэнгүй мэдээллийг Улаанбаатар хотын хэмжээний нэгдсэн тайлангаас үзнэ үү.

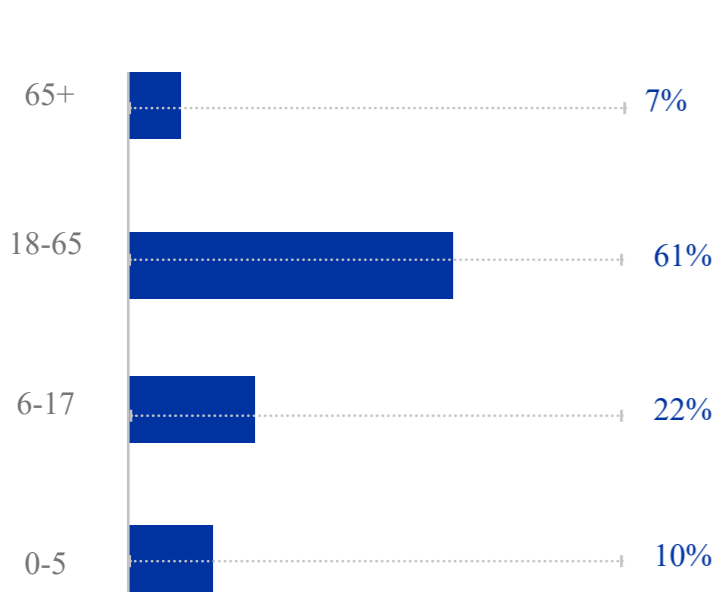

1. МЭДЭЭЛЛИЙН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭ-СҮХБААТАР ДҮҮРЭГ

1.1 Хүн амын суурь тоон үзүүлэлт ба хүн ам зүйн тойм

Хүн ам зүй (эзлэх хувь)

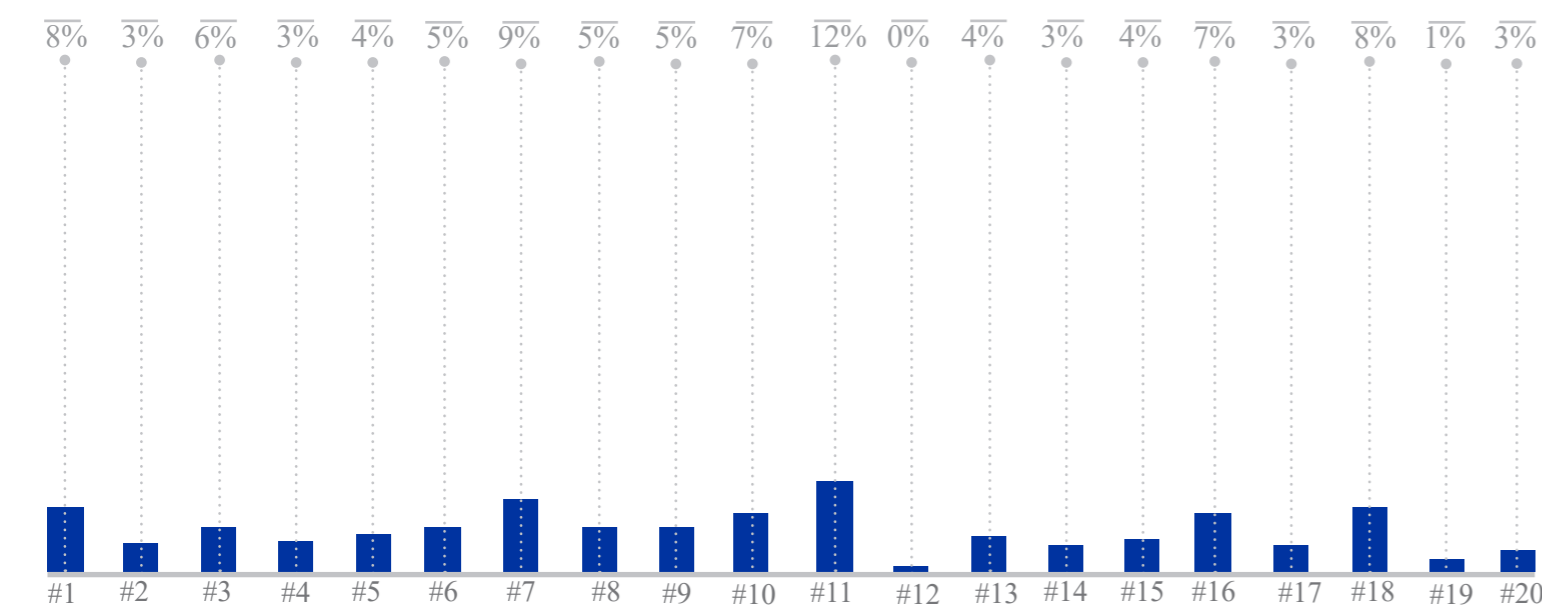

Үнэлгээ хийх үед (2022 оны 3-р сар) Сүхбаатар дүүрэгт 126,321 иргэн, 34,752 өрх амьдарч байв. Үүнээс 47 хувь нь эрэгтэй, 53 хувь нь эмэгтэй байна. Хүн амын 32 хувь нь насанд хүрээгүй гэж бүртгэгдсэн, 10 хувь нь 0-5 насныхан, 22 хувь нь 6-17 насныхан байна. Хүн амын 61 хувийг 18-65 насны насанд хүрэгчид, 7 хувийг өндөр настан (65-аас дээш насныхан) эзэлж байна. Сүхбаатар дүүрэг Улаанбаатар хотын хэмжээнд өндөр настны тоогоороо тэргүүлж байна.

Нийтдээ 1,449 хүн архаг хууч эсвэл хүнд өвчтэй (хүн амын 1,1%), 1,323 эмэгтэй (эмэгтэйчүүдийн 2.0%) жирэмсэн гэж бүртгэгдсэн байна.

Сүхбаатар дүүрэг нь 20 хороо, 179 хэсэгтэй. Хамгийн олон хүн амтай 11-р хороонд дүүргийн хүн амын 12 хувь нь оршин суудаг бол 7-р хороонд 9 хувь, 18-р хороонд 8 хувь байна.

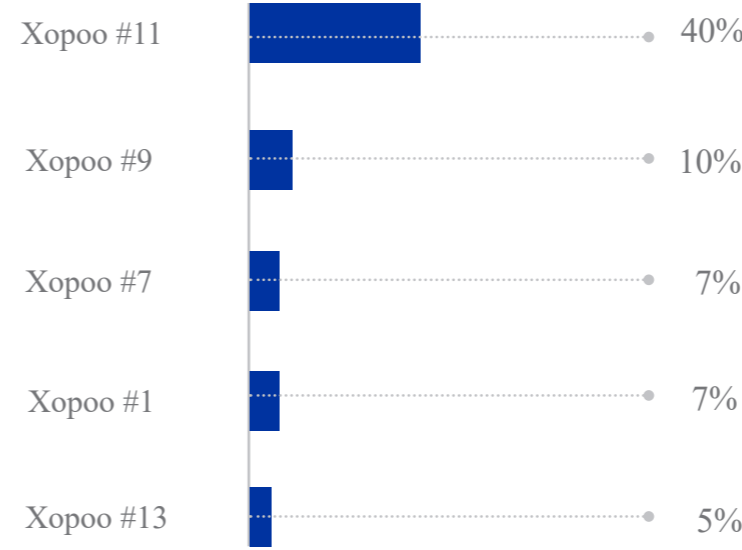
Хүн ам зүйн тойм хүйсээр, хороогоор (эзлэх хувь)

1.2 Ирсэн иргэд²

Сүхбаатар дүүрэгт 2021 онд нийт 5,708 өрх буюу 16,301 иргэн ирсэн. 2021 онд Улаанбаатар хотын хэмжээнд нийт ирэгсдийн 13.6 хувь нь Сүхбаатар дүүрэгт ирснээс хамгийн өндөр хувь нь 11-р хороонд (40%) бүртгэгдсэн байна. Энэ дүүрэгт ирсэн гол шалтгаан нь гэр бүл (30%), боловсрол (24%), шинээр ашиглалтад орсон орон сууцанд амьдрах шалтгаан (12%) байна.

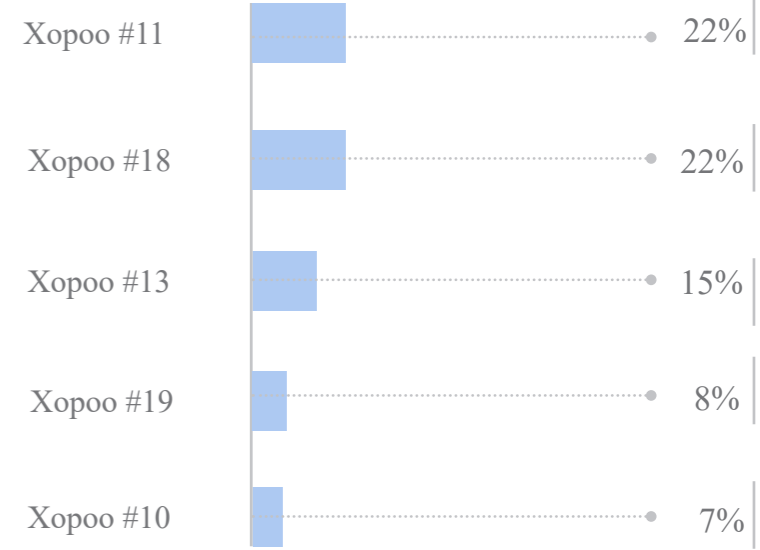
Ирсэн иргэд хамгийн их бүртгэгдсэн хороо (ирсэн иргэдийн эзлэх хувь)

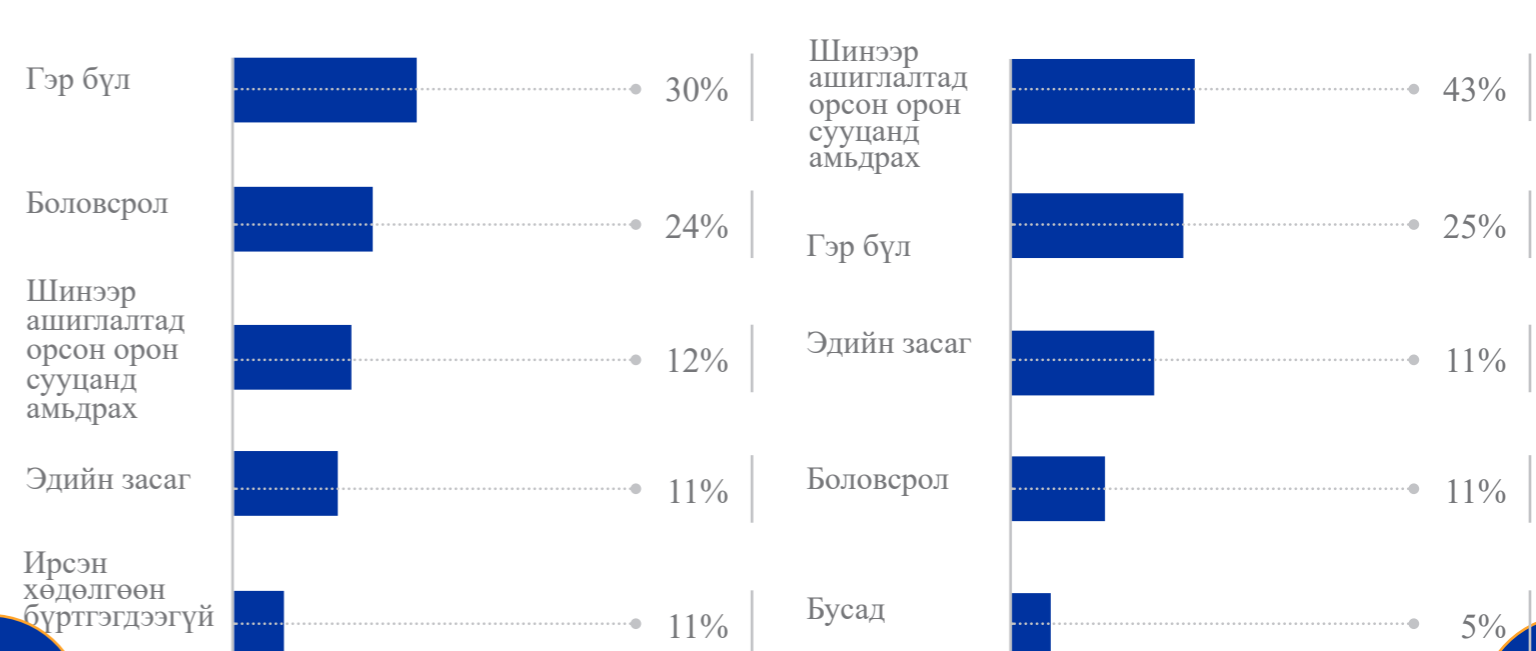
1.3 Явсан иргэд

Сүхбаатар дүүргээс 2021 онд нийт 4,770 өрх буюу 15,495 иргэн явсан. 2021 онд Улаанбаатар хотын хэмжээнд нийт шилжин явагсдын 17.9 хувь нь Сүхбаатар дүүргээс гарсан байна. 11-р хороо (22%), 18-р хороо (22%), 13-р хороо (15%) ноос хамгийн олон хүн явсан. Ерөнхийдөө энэ дүүргээс явах болсон үндсэн шалтгаан нь шинээр ашиглалтад орсон орон сууцанд амьдрах (43%) байв.

Явсан иргэд хамгийн их бүртгэгдсэн хороо (ирсэн иргэдийн эзлэх хувь)

Ирсэн, явсан үндсэн шалтгаанууд (эзлэх хувь)

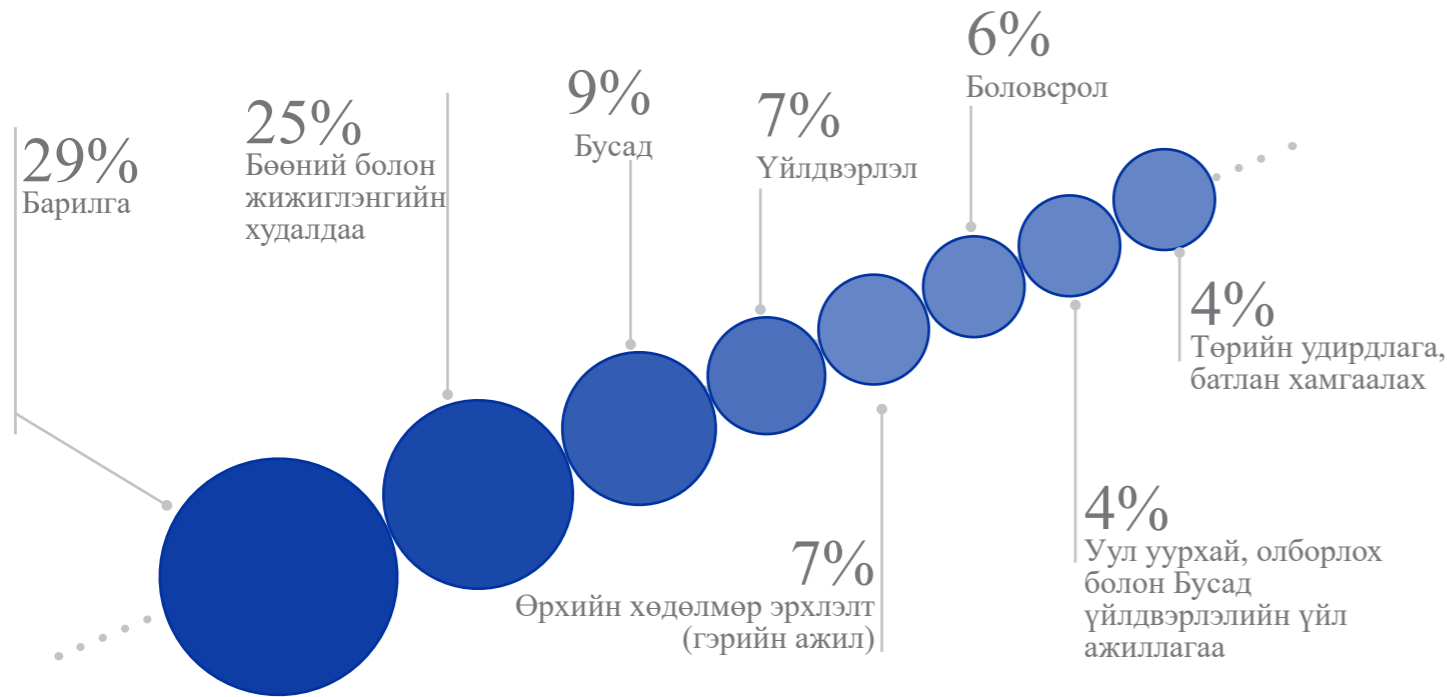

² Ирсэн иргэд гэдэг нь Улаанбаатар хотын дотор эсвэл хотын гаднаас ирсэн эсэхээс үл хамааран Улаанбаатар хотын аль нэг байршилд оршин суухаар ирсэн иргэн, айл өрхийг хэлнэ. Явсан иргэд гэдэг нь Улаанбаатар хотын аль нэг байршлаас явсан эсэхийг үл хамааран явсан иргэн, айл өрхийг хэлнэ.

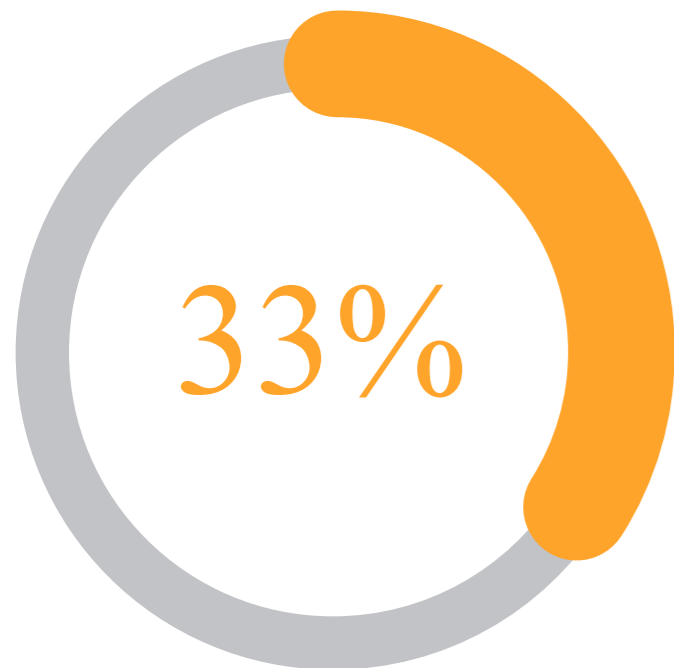
1.4 Хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал

Сүхбаатар дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн зонхилох салбар нь барилга (хэсгүүдийн 29%), бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа (хэсгүүдийн 25%), үйлдвэрлэл (хэсгүүдийн 7%) байна. 12-р хороо (хэсгүүдийн 100%), 16-р хороо (хэсгүүдийн 93%), 9-р хороо (хэсгүүдийн 63%)-нд барилгыг үндсэн хөдөлмөр эрхлэлтийн салбар гэж мэдээлжээ. Бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа нь 10-р хороо (78%), 11-р хороо (58%), 13-р хороо (58%)-нд үндсэн хөдөлмөр эрхлэлтийн салбар болж байна. Сүхбаатар дүүргийн нутаг дэвсгэрдэх хэсгүүдэд барилгын ажлыг хамгийн их мэдээлсэн боловч хөдөлмөр эрхлэлтийн голлох салбар нь бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа байдаг хэсгүүдэд хүн ам олноор оршин суудаг. Бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа зонхилж байгаа хэсгүүдэд 34,557 иргэн (дүүргийн хүн амын 27%), барилгын салбарт түшиглэсэн хэсгүүдэд 28,607 иргэн (дүүргийн хүн амын 23%) амьдардаг гэж мэдээлсэн байна.

Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндсэн салбар (хэсгийн эзлэх хувь)

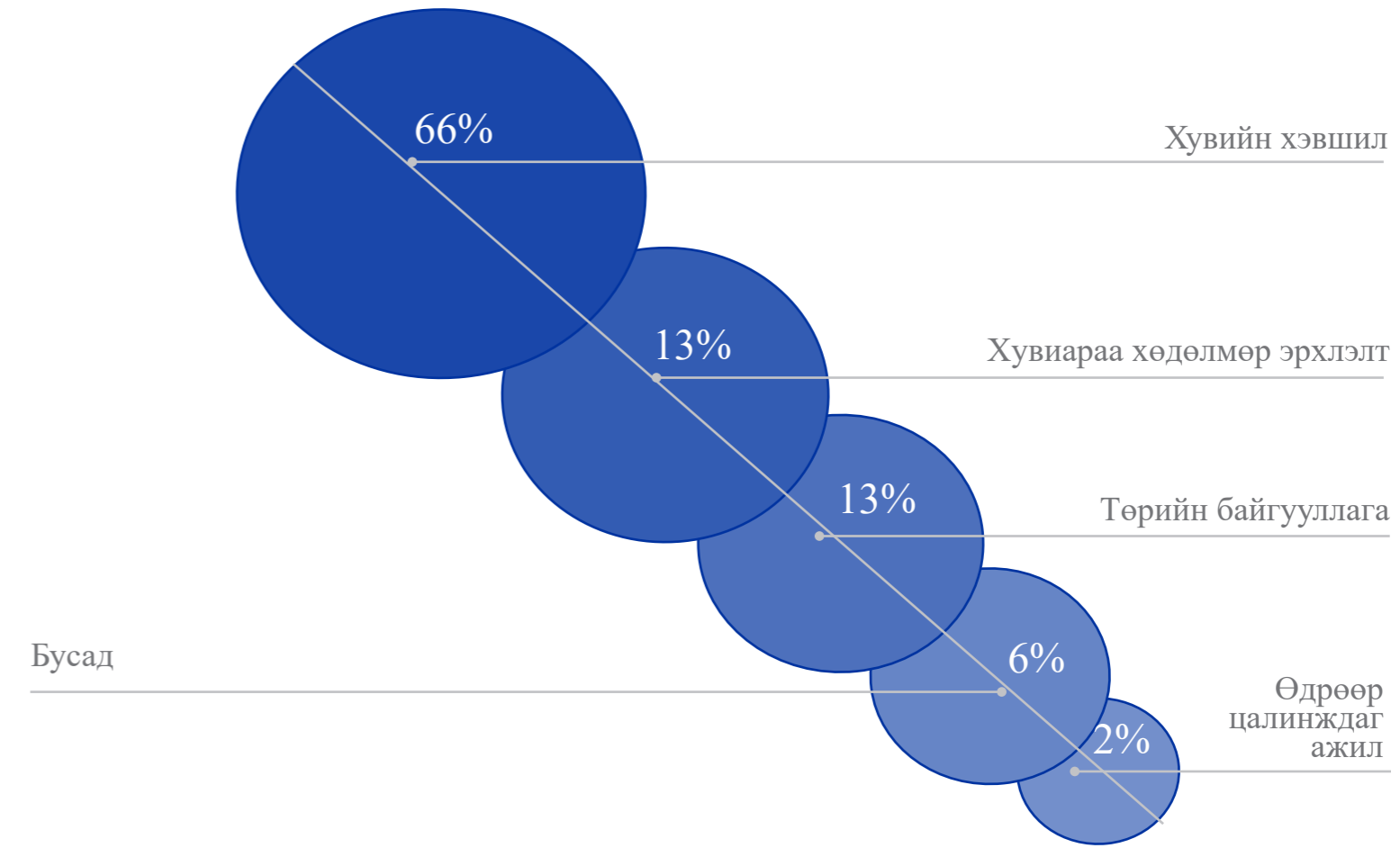
Хөдөлмөр эрхлээгүй хүн ам (18-64 насны иргэдийн эзлэх хувь)

Хөдөлмөр эрхлээгүй хүн амын эзлэх хувь, хороогоор (18-64 насны иргэдийн эзлэх хувь)

Хөдөлмөр эрхлэлтийн төрөл (хэсгийн эзлэх хувь)

Сүхбаатар дүүргийн хэмжээнд 18-64 насны 25,112 хүн хөдөлмөр эрхлээгүй байгаа нь насанд хүрсэн хүн амын 33 хувийг эзэлж байна. Тус дүүрэг хөдөлмөр эрхлээгүй хүн амын эзлэх хувиар Улаанбаатар хотын хэмжээнд дөрөвдүгээрт (хотын дундаж болох 30 хувиас гурван хувийн пунктээр илүү) орж байна. 5-р хороо (58%), 19-р хороо (57%), 7-р хороо (49%)-нд хөдөлмөр эрхлээгүй хүн амын эзлэх хувь хамгийн өндөр байна. Тэдгээр гурван хороонд хөдөлмөрийн насны нийт 10,511 иргэн байгаагаас 5,453 иргэн хөдөлмөр эрхлээгүй гэсэн мэдээлэл байна. Харин эсрэгээрээ 1-р хороо (13%), 9-р хороо (15%), 17-р хороо (15%)-нд хөдөлмөр эрхлээгүй хүн амын эзлэх хувь хамгийн бага байна. Тэдгээр гурван хороонд хөдөлмөрийн насны нийт 13,489 иргэн байгаагаас 11,579 иргэн хөдөлмөр эрхэлж байгаа гэсэн мэдээлэл байна.

Сүхбаатар дүүргийн хэмжээнд нийт иргэдийн 66 хувьд хувийн хэвшил, 13 хувьд хувиараа хөдөлмөр эрхлэлт, 13 хувьд төрийн алба зонхилж байна. Тиймээс Сүхбаатар дүүрэгт хувийн хэвшил хотын дунджаас хоёр хувийн пунктээр бага байна. 9, 18, 20 дугаар хороодод хувийн хэвшил хамгийн их давамгайлж байна (хэсэг тус бүр

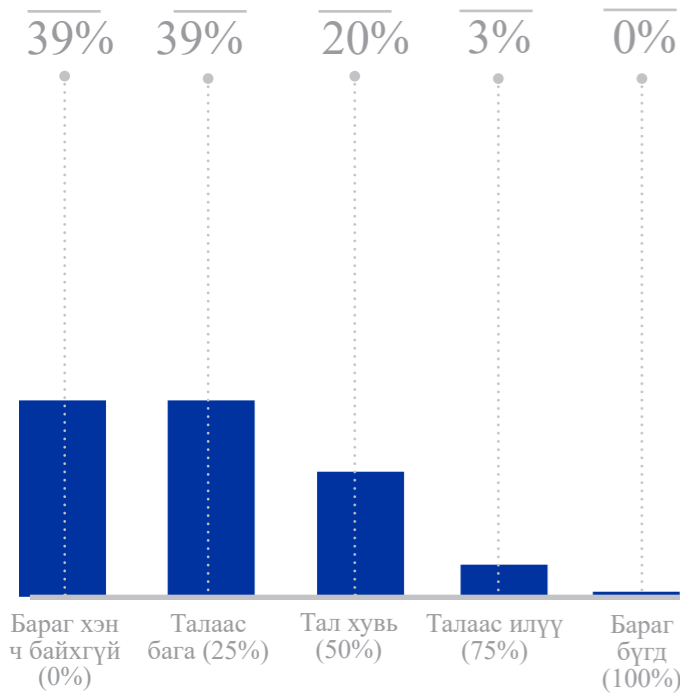
1.5 Санхүүгийн нөхцөл байдал

Энэ хэсэгт орлогын болон хүнсэнд зарцуулах зардлын бууралттай холбоотой асуудлаар мэдээлэгчийн ажиглалтыг авч үзэх замаар санхүүгийн байдлыг судалсан болно.

Нийтдээ Сүхбаатар дүүргийн нутаг дэвсгэрт байгаа хэсгүүдийн 20 хувьд нь мэдээлэгчид мэдээлэл цуглуулахаас өмнөх дөрвөн долоо хоногийн хугацаанд айл өрхүүд хангалттай идэх хоолгүй байна гэсэн санаа зовнилоо илэрхийлсэн гэж мэдээлсэн бөгөөд энэ нь нийт 22,294 хүнд нөлөөлжээ. Энэ үзүүлэлт нь хотын дундаж болох 29 хувиас есөн хувийн пунктээр доогуур байна. 13-р хороо үүнд хамгийн их өртсөн бөгөөд хэсгүүдийн 83 хувийн мэдээлэгчид хангалттай хоолгүй байх вий гэсэн санаа зовнил байгааг мэдээлжээ.

Хэсгүүдийн 25 хувьд нь мэдээлэгчид мэдээлэл цуглуулахаас өмнөх дөрвөн долоо хоногийн хугацаанд айл өрхүүд хүнсний хэрэглээгээ багасгасан тухай дам яриа сонссон гэж мэдээлсэн нь нийт 26,853 хүнд нөлөөлсөн байна. Энэ нь хотын дундаж болох 34 хувиас есөн хувийн пунктээр доогуур үзүүлэлт юм. 13-р хороо үүнд хамгийн их өртөж байгаа бөгөөд хэсгүүдийн 83 хувьд нь мэдээлэгчид айл өрхүүд хүнсний зардлаа бууруулж байгаа талаар дам яриа байгааг мэдээлжээ.

Сүүлийн 4 долоо хоногт орлого нь буурсан иргэд (хэсгийн эзлэх хувь)

Сүхбаатар дүүргийн нутаг дэвсгэр дэх хэсгүүдийн 78 хувьд нь мэдээлэл цуглуулахаас өмнөх дөрвөн долоо хоногийн хугацаанд оршин суугчдын талаас бага хувь нь буюу бараг хэн ч орлого буураагүй гэж мэдээлсэн байна. Гэхдээ хэсгүүдийн 22 хувьд оршин суугчдын тал буюу талаас илүү хувь нь орлогоо алдаж, энэ нь 26,403 хүнд нөлөөлсөн байна. Цаашилбал, хэсгүүдийн 15 хувьд нь оршин суугчдын тал буюу талаас илүү хувь нь мэдээлэл цуглуулахаас өмнөх дөрвөн долоо хоногийн хугацаанд бүх орлогоо алдсан нь 14,947 хүнд нөлөөлсөн гэж мэдээлжээ.

Хүнсний аюулгүй байдал (хэсгийн эзлэх хувь)

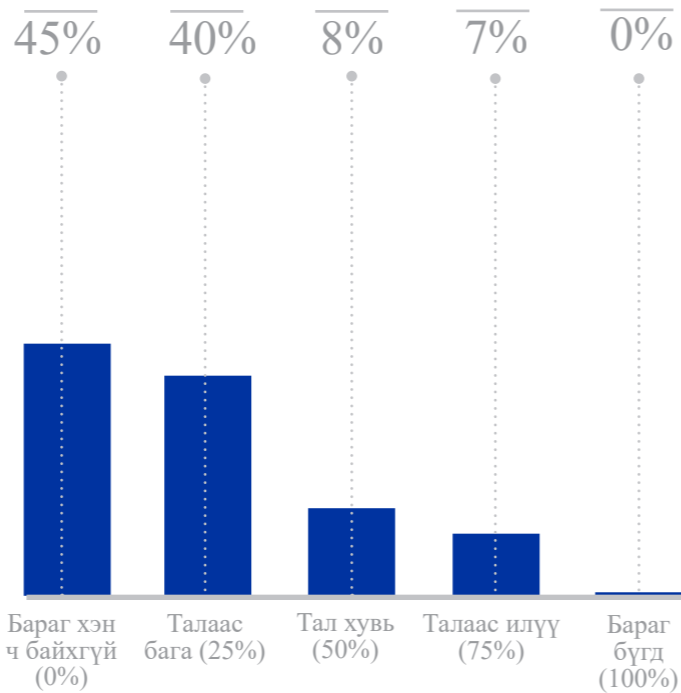
Хүнсний хэрэглээ хангалтгүй байгаад санаа зовних

Хүнсний хэрэглээгээ багасгасан

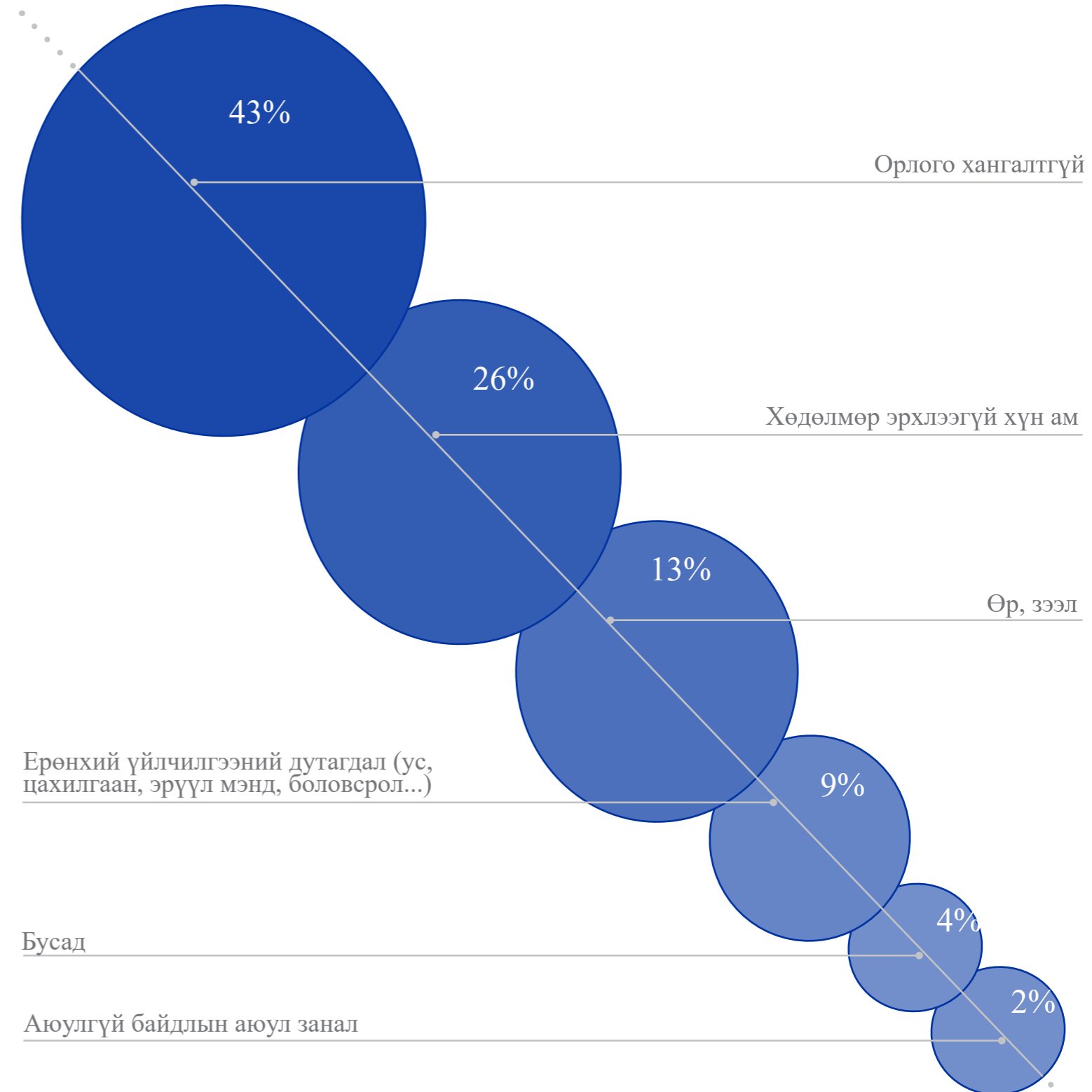
Сүүлийн 4 долоо хоногт бүх орлогоо алдсан иргэд (хэсгийн эзлэх хувь)

1.6 Тулгамдаж буй асуудал болон аюулгүй байдал

Сүхбаатар дүүргийн хэмжээнд хамгийн тулгамдсан асуудал нь санхүү, эдийн засгийн тогтворгүй байдалтай холбоотой. Хамгийн их мэдээлж байгаа тулгамдсан асуудал нь орлого хангалтгүй (хэсгүүдийн 43%-д мэдээлсэн), дараа нь тухайн хэсгийн ажилгүйдэл (26%), өр (13%) юм. Орлого хангалтгүй байна гэсэн санаа зовнил 9-р хороонд хамгийн их тулгардаг бөгөөд хэсгүүдийн 88 хувь нь ингэж мэдээлжээ.

Тулгамдаж буй асуудлууд (хэсгийн эзлэх хувь %)

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст тулгамдаж буй асуудал (хэсгийн эзлэх хувь)

20%
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан тээврийн хэрэгсэл/орц гарч

51%
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд гудамж талбай, барилга байгууламжид нэвтрэх орц, гарц, зориулалтын зогсоол байхгүй/хомс

27%

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд чиглэсэн зориулалтын сэргээн засах эмнэлэг, сувилаал байхгүй

1%

Асуудал байхгүй

1%

Бусад

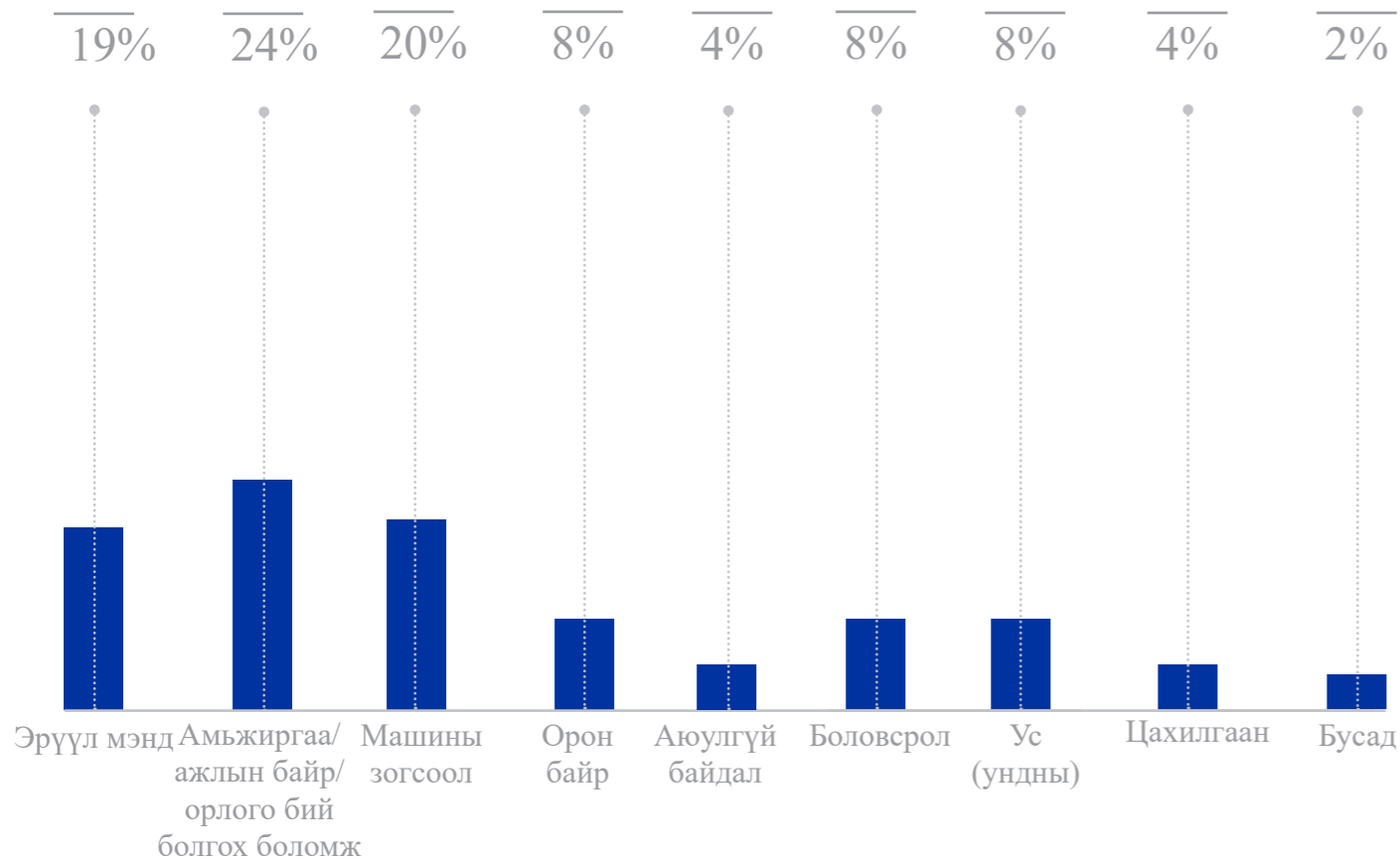
Аюулгүй байдал, хороогоор

Оноо: 1= маш муу, 2= муу, 3= дундаж, 4= сайн, 5= маш сайн

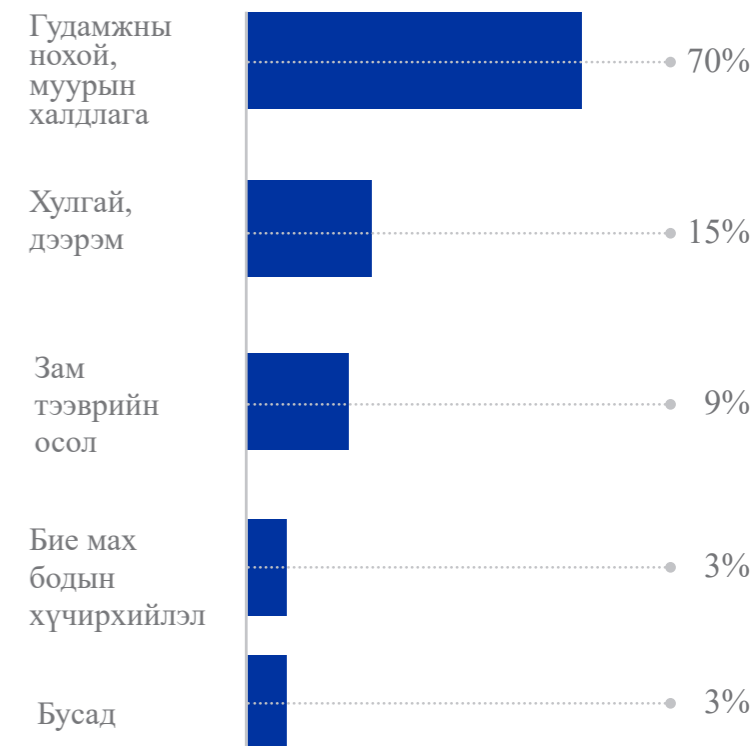
Аюулгүй байдлыг хөндсөн асуудал гарсан эсэх (хэсгийн эзлэх хувь)

Аюулгүй байдлыг хөндсөн асуудлууд (хэсгийн эзлэх хувь)

18%

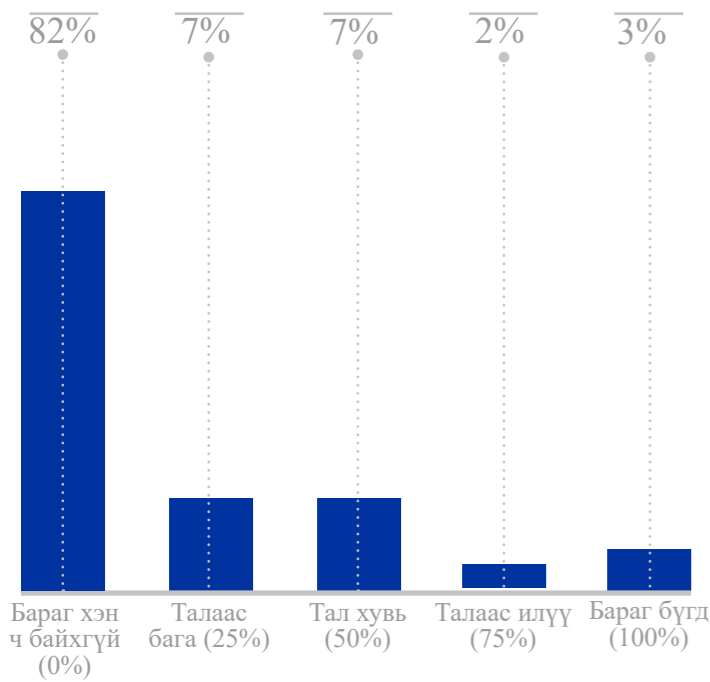
Аюулгүй байдлыг хөндсөн асуудал сүүлийн 4 долоо хоногт гарсан

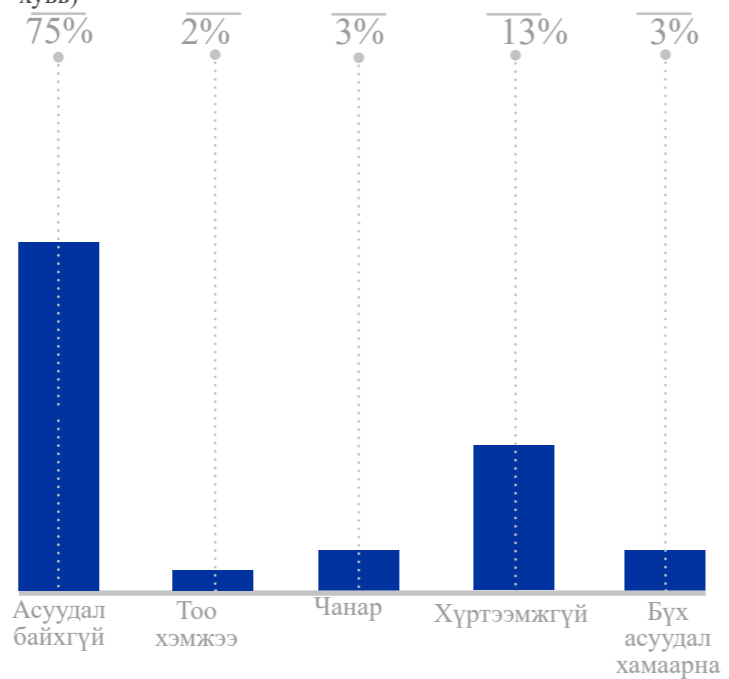
1.7 Дэд бүтэц, үйлчилгээ

УС

Усны хэрэглээгүй байгаа хүмүүс (хэсгийн эзлэх хувь)

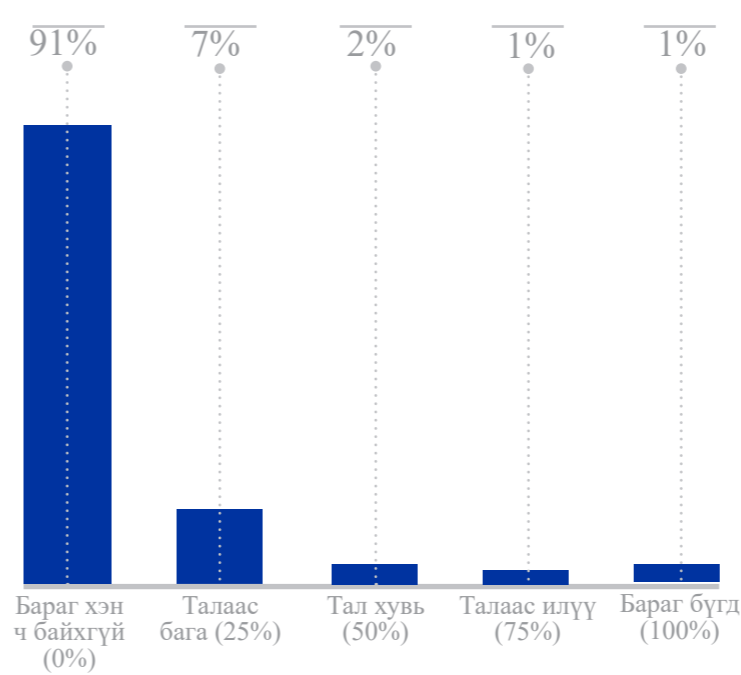

Устай холбоотой тулгамдсан асуудлууд (хэсгийн эзлэх хувь)

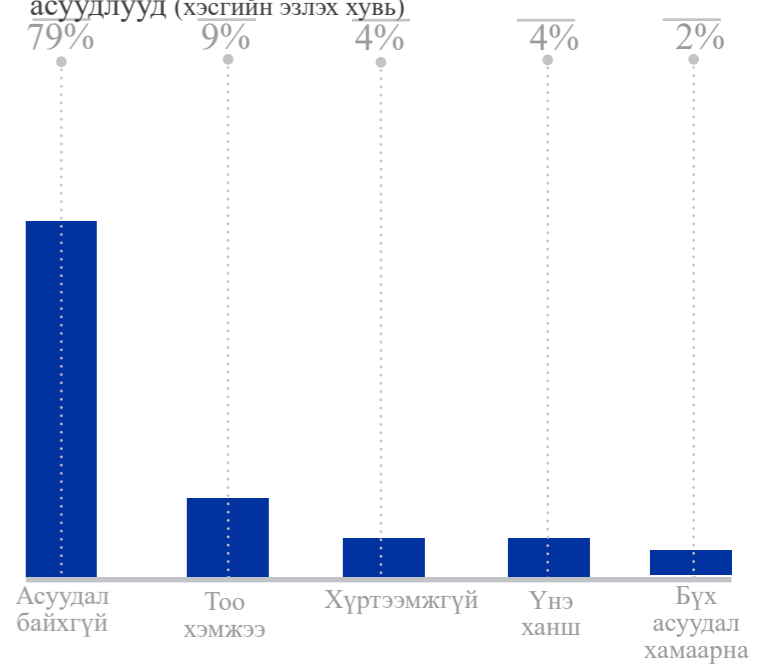

ЦАХИЛГААН ЭРЧИМ ХҮЧ

Цахилгааны хэрэглээгүй хүмүүс (хэсгийн эзлэх хувь)

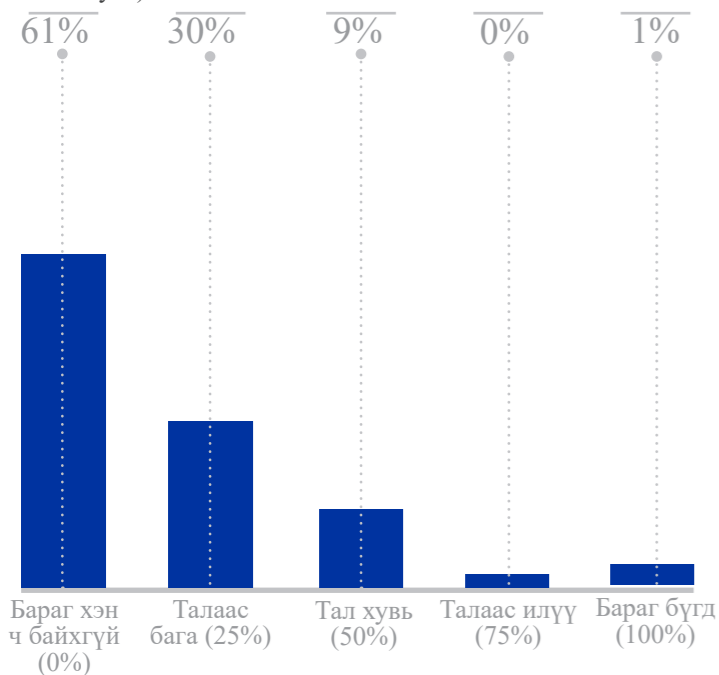

Цахилгааны хэрэглээтэй холбоотой тулгамдсан асуудлууд (хэсгийн эзлэх хувь)

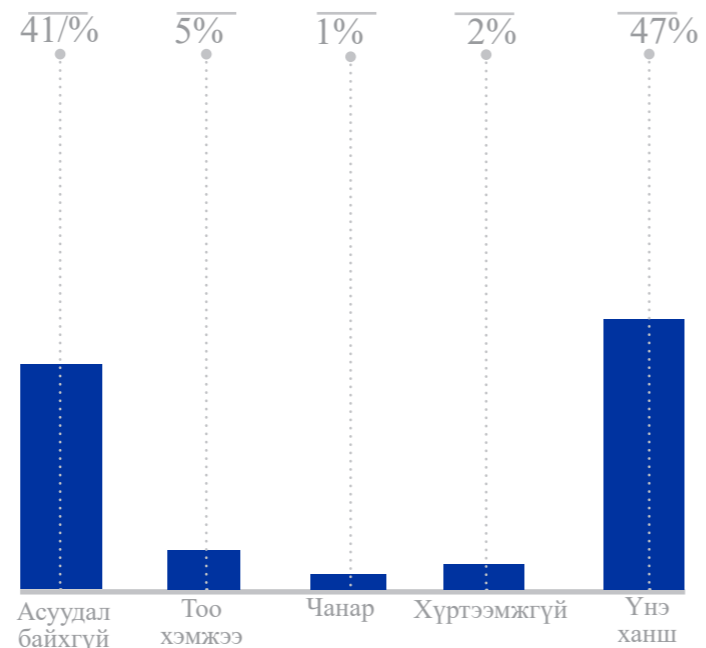

ХООЛ, ХҮНС

Хүнсний бүтээгдэхүүн хүрэлцээгүй хүмүүс (хэсгийн эзлэх хувь)

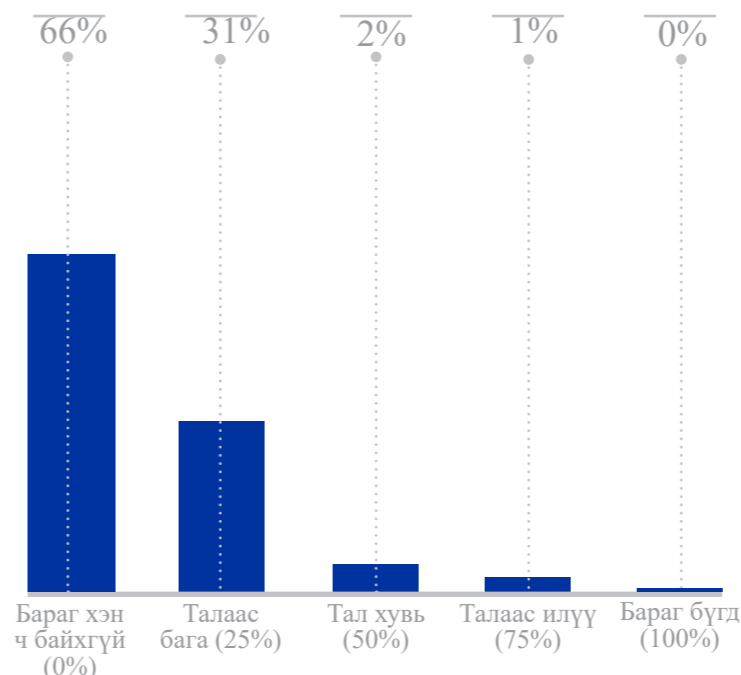

Хүнтэй холбоотой тулгамдсан асуудлууд (хэсгийн эзлэх хувь)

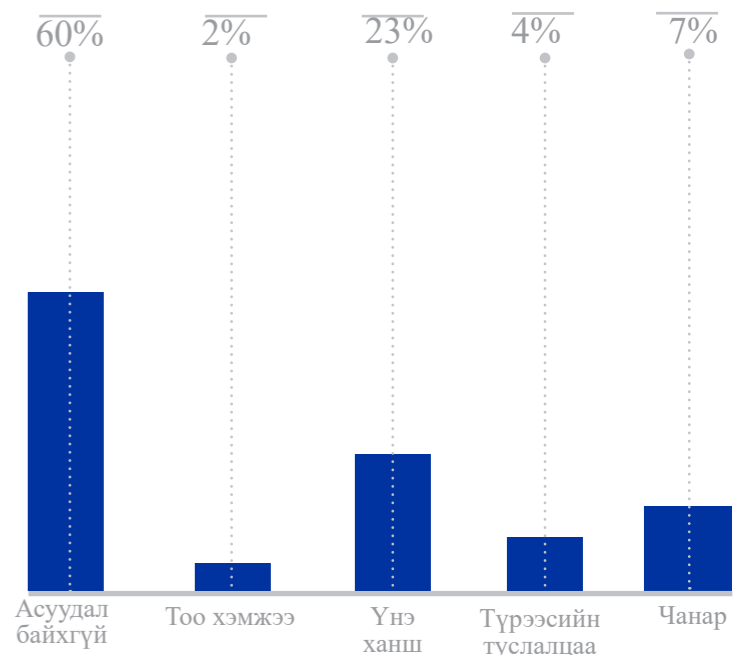

ОРОН БАЙР

Орон байрны хүрэлцээгүй хүмүүс (хэсгийн эзлэх хувь)

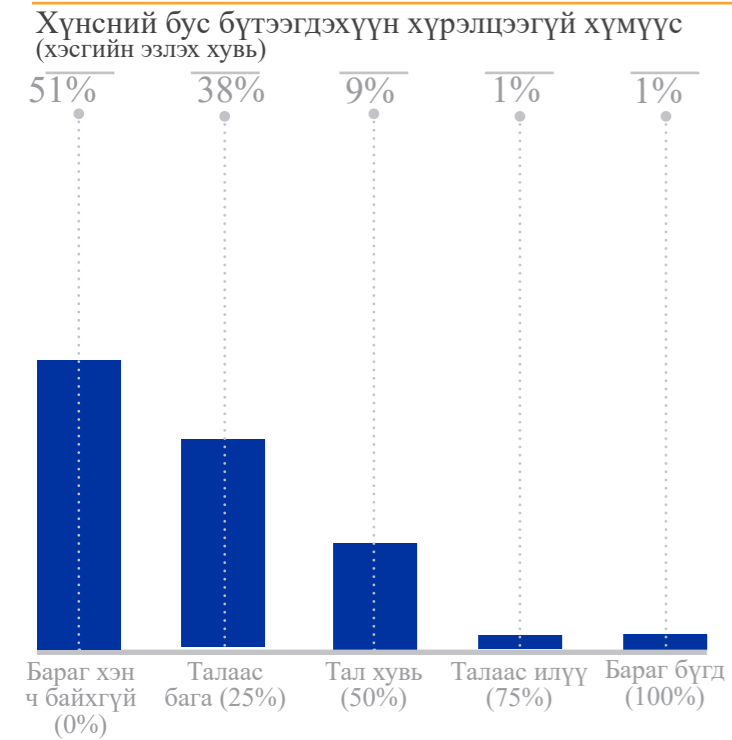

Орон байртай холбоотой тулгамдсан асуудлууд (хэсгийн эзлэх хувь)

1.7 Дэд бүтэц, үйлчилгээ

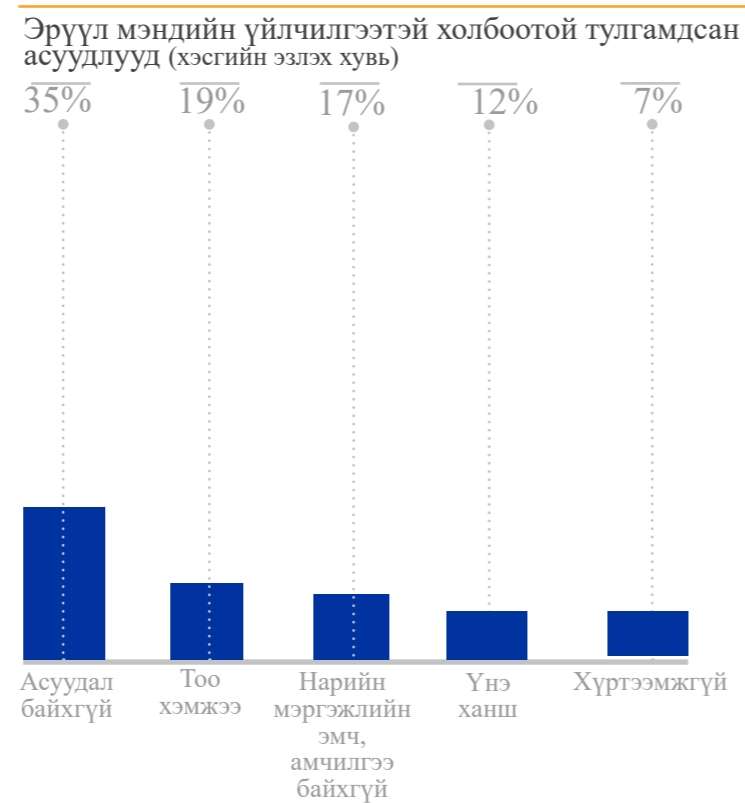
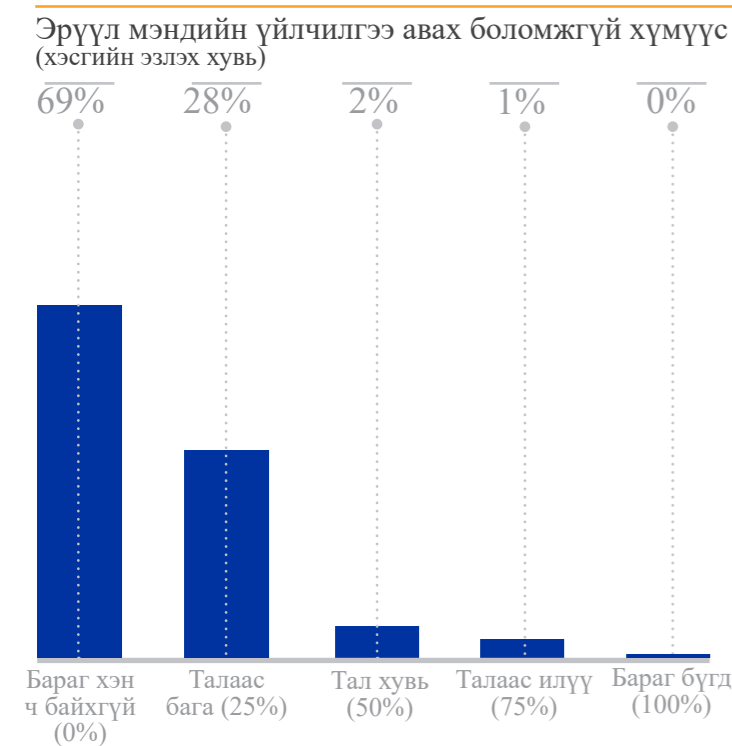
ХҮНСНИЙ БУС ЗҮЙЛС

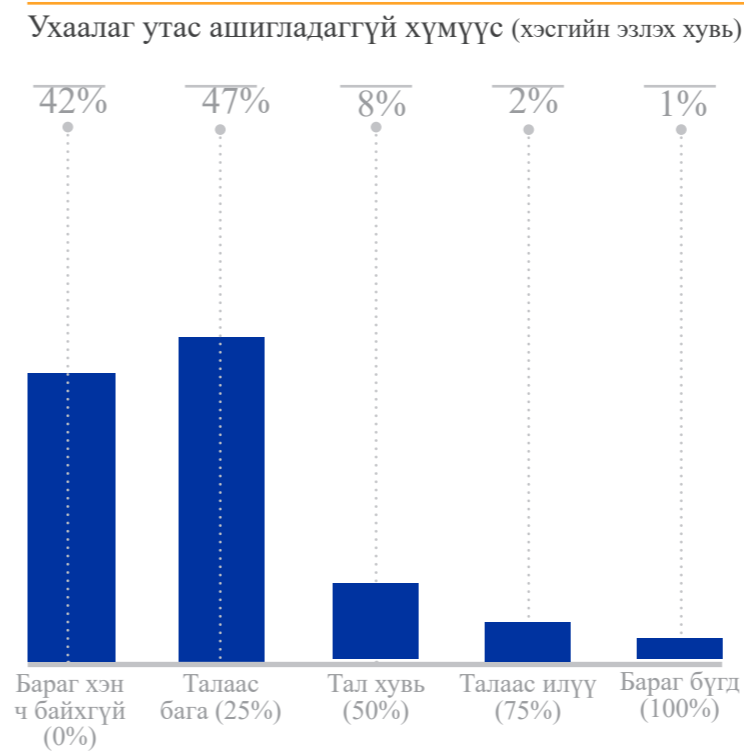
ИНТЕРНЭТ

ЭРҮҮЛ МЭНД

УХААЛАГ УТАС

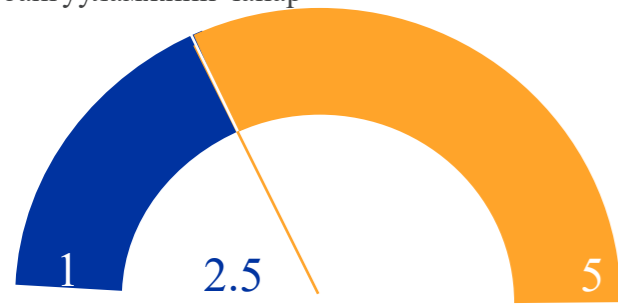
1.8 Ногоон байгууламж

Мэдээлэл нэгтгэгчээс өөрийн хэсгийн нутаг дэвсгэр дээрх ногоон байгууламж цэцэрлэгт хүрээлэнгийн чанарыг нэгээс тав хүртэл, (нэг нь маш муу, тав нь маш сайн) оноогоор үнэлхийг хүссэн. Ерөнхийдөө бүх төрлийн ногоон байгууламжийн чанар дунджаас арай доогуур байна. Хувийн хэвшлийн цэцэрлэгт хүрээлэн, ногоон байгууламжийн чанар 19-р хороонд хамгийн сайн (4.8) харин 11-р хороонд (1.4) хамгийн муу байна. Хувийн хэвшлийн ногоон байгууламжийн чанар мөн 19-р хороонд хамгийн сайн (4.4), 11-р хороонд (1.3) хамгийн муу байна. Нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламжийн чанар дахин 19-р хороонд хамгийн сайн (4.6) байгаа бол 11-р хороонд (1.4) хамгийн муу байна.

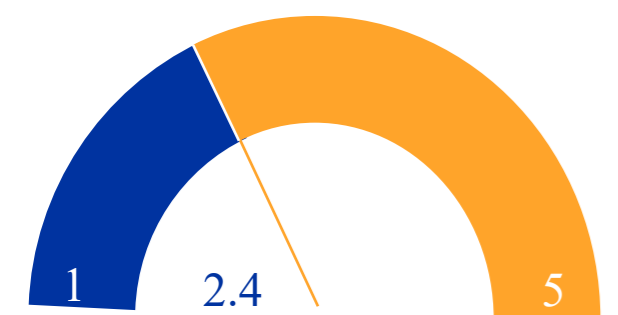
Цэцэрлэгт хүрээлэн, ногоон байгууламжийн чанар (хэсгийн эзлэх хувь)

Оноо: 1= маш муу, 2= муу, 3= дундаж, 4= сайн, 5= маш

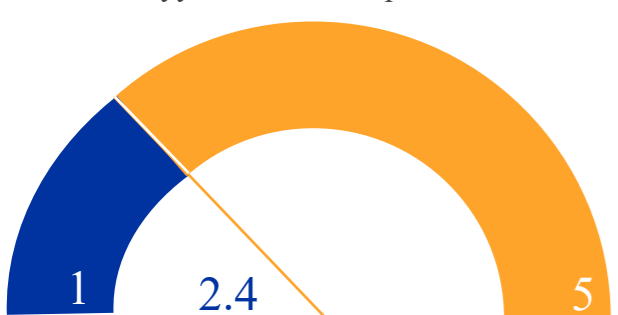
Өрхийн цэцэрлэгт хүрээлэн, ногоон байгууламжийн чанар

Хувийн хэвшлийн цэцэрлэгт хүрээлэн, ногоон байгууламжийн чанар

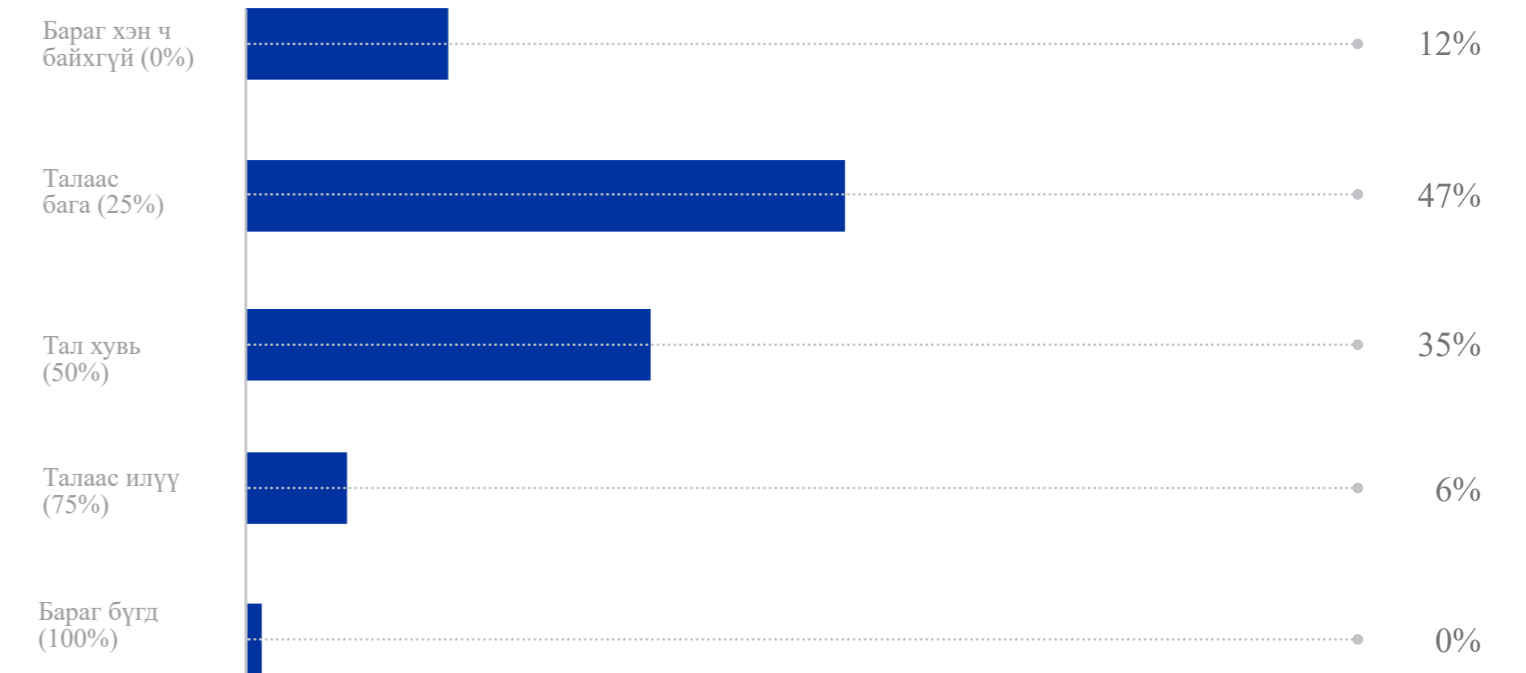
Нийтийн эзэмшлийн цэцэрлэгт хүрээлэн, ногоон байгууламжийн чанар

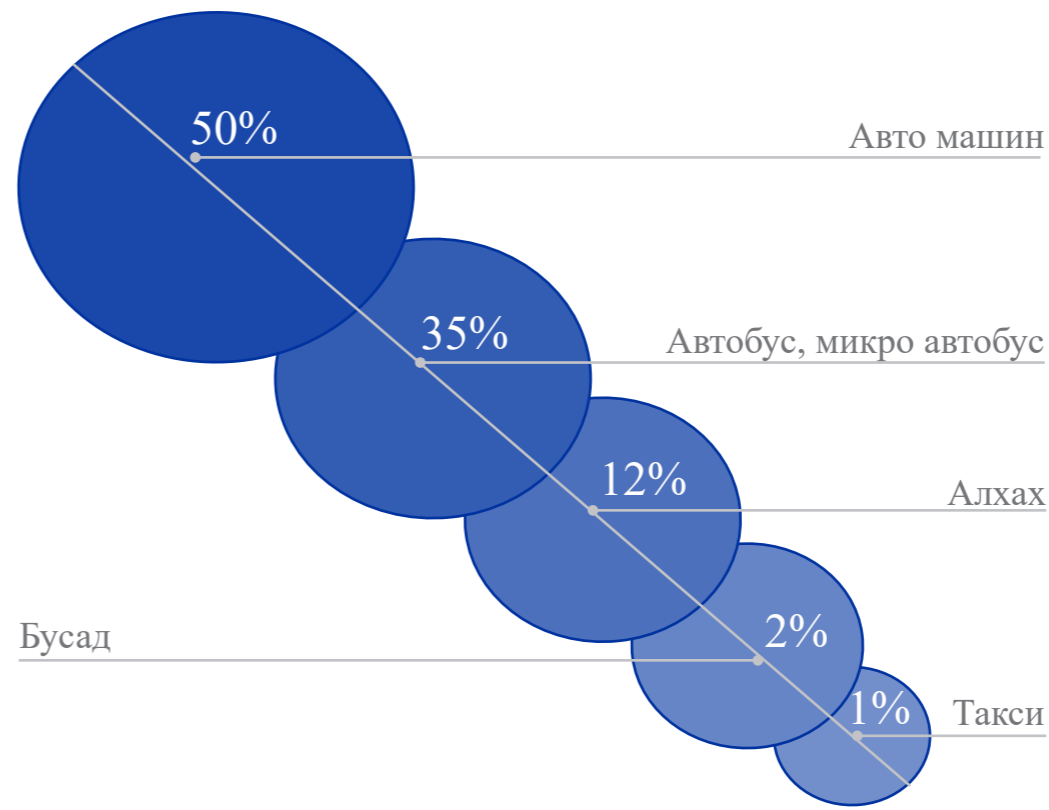
Цэцэрлэгт хүрээлэн, ногоон байгууламжийн чанар (хэсгийн эзлэх хувь)	Өрхийн ногоон байгууламж	Хувийн хэвшлийн ногоон байгууламж	Нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламж
Хороо #1	2.6	2.6	2.7
Хороо #2	3.5	3.0	3.8
Хороо #3	2.7	2.7	2.6
Хороо #4	2.6	3.2	3.8
Хороо #5	3.5	3.0	3.5
Хороо #6	1.7	1.8	2.8
Хороо #7	3.0	3.1	3.0
Хороо #8	2.9	3.6	3.1
Хороо #9	1.8	2.3	1.6
Хороо #10	2.0	2.7	2.3
Хороо #11	1.4	1.3	1.4
Хороо #12	2.1	2.0	1.8
Хороо #13	1.8	1.9	1.6
Хороо #14	1.7	1.7	1.9
Хороо #15	2.4	1.9	2.0
Хороо #16	2.7	1.7	1.5
Хороо #17	2.8	2.9	2.7
Хороо #18	1.9	1.9	1.9
Хороо #19	4.8	4.4	4.6
Хороо #20	3.1	2.8	2.6

1.9 Зам тээвэр ба хөдөлгөөн

Хувийн тээврийн хэрэгсэлгүй өрх (хэсгийн эзлэх хувь)

Тээврийн үндсэн аргууд (хэсгийн эзлэх хувь)

Замын хөдөлгөөнтэй холбоотой үндсэн асуудлууд (хэсгийн эзлэх хувь)

Замын хөдөлгөөнтэй холбоотой гарч болзошгүй бүх асуудлууд бүртгэгдсэн Сүхбаатар дүүрэгт зонхилох тээврийн арга (хэсгүүдийн 50%) нь авто машин гэж мэдээлсэн. Дүүргийн хэмжээнд замын хөдөлгөөний хамгийн хүндрэлтэй асуудал бол авто машины зогсоол дутмаг (31%), дараа нь хүүхдийн тоглох нийтийн талбай дутмаг (14%) байна. 2-р хорооны замын хөдөлгөөний гол асуудал бол авто машины зогсоол дутмаг байгаа бөгөөд энэ талаар Сүхбаатар дүүргийн 2 дугаар хорооны бүх хэсгүүд мэдээлсэн байв.

© Ү.Одбаяр

Уг тайлангийн үр дүн, дүгнэлт нь зөвхөн судалгааны багийн байр суурийг илэрхийлэх бөгөөд ОУШХБ, түүний гишүүн улсууд, Швейцарын хөгжлийн агентлаг болон бусад хандивлагчдын байр суурийг илэрхийлэхгүй болно. Тайлангийн туршид ашигласан тэмдэглэгээ болон материалын танилцуулга нь аливаа улс орон, нутаг дэвсгэр, хот, бүс нутгийн эрх зүйн байдлын талаар ОУШХБ-ын зүгээс ямар нэгэн үзэл бодлоо илэрхийлэх, эсхүл түүний эрх баригчид, хил хязгаарыг илэрхийлээгүй болно.

ОУШХБ нь шилжин суурьшигчид, хөдөлгөөнт хүн ам болон нийгэмд тустай, хүмүүнлэг, аюулгүй, цэгцтэй шилжилт хөдөлгөөний зарчмыг баримтлан ажилладаг. ОУШХБ нь засгийн газар хоорондын байгууллага, олон улсын хамтын нийгэмлэгийн түншүүдтэйгээ дараах зорилтын хүрээнд хамтран ажилладаг. Үүнд: Шилжилт хөдөлгөөний үйл явц дахь сорилтыг шийдвэрлэхэд дэмжлэг үзүүлэх; шилжилт хөдөлгөөний асуудлын талаар мэдлэг мэдээллээ дээшлүүлэх; шилжилт хөдөлгөөнөөр дамжуулан нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийг дэмжих; мөн шилжин суурьшигчдын нэр төр, сайн сайхныг дээдлэх зэрэг болно.

Энэхүү тайлан нь Швейцарын хөгжлийн агентлагийн санхүүжилттэйгээр, ОУШХБ-аас хэрэгжүүлж буй “Монгол Улс дахь дотоод шилжилт хөдөлгөөнийг ойлгож, удирдах нь” төслийн хүрээнд хийгдэж буй ажлуудаас гаргаж буй үр дүнгийн нэг хэсэг юм. Энэхүү төслийн зорилго нь Хүн амын Хөдөлгөөнийг Тандах Матрицыг (ДТМ) ашиглан Монгол Улсын дотоод шилжилт хөдөлгөөн, хөгжлийн бодлогыг тууштай хэрэгжүүлэх замаар нотолгоонд суурилсан томъёолол, хэрэгжилтийг бэхжүүлэн бататгахад оршино. Судалгааны аргачлал, арга зүй, дүн шинжилгээ, тайланг загварчлах ажлыг ОУШХБ-ын ДТМ хариуцсан ОУ-ын зөвлөх Витторио Бруни, дотоодын зөвлөх Ганбатын Гэрэлтогтох, туслах ажилтан Болор-эрдэний Маналцогзолын хамт боловсруулсан болно. Судалгааны асуулгыг ОУШХБ-ын баг, НЗДТГ-ын оролцоотойгоор боловсруулсан байна. Судалгааны мэдээллийг ОУШХБ-ын Ази, Номхон далайн бүс нутгийн алба болон Глобал ДТМ-ийг дэмжих багийн удирдлагуудын техникийн дэмжлэгтэйгээр Хүн амын Хөдөлгөөнийг Тандах Матрицын (ДТМ) хэрэглүүрийг ашиглан цуглуулж, дүн шинжилгээ хийсэн болно.

1.10 Хүүхэд ба боловсрол

Сүхбаатар дүүргийн хэмжээнд 0-5 насны 3,775 хүүхэд цэцэрлэгт хамрагдаагүй (тухайн насны хүн амын 30%), 6-17 насны 208 хүүхэд (тухайн насны хүн амын 1%) сургуульд хамрагдаагүй байна. Дүүргийн хэмжээнд 0-5 насны хүүхдүүдийн цэцэрлэгт хамрагдаагүй хувь нийслэлийн дундажтай ижил, харин 6-17 насны хүүхдүүдийн боловсролд хамрагдаагүй түвшин нийслэлийн дунджаас хоёр хувиар бага байна. 0-5 насны хүүхдүүдийн боловсролд хамрагдаагүй түвшин 11-р хороонд 65 хувь, харин 6-17 насны хүүхдүүдийн боловсролд хамрагдаагүй түвшин хамгийн өндөр нь 3-р хороонд (10%) байна.

Хүүхдүүдийн ерөнхий нөхцөл байдлыг илүү өргөн хүрээнд судлахын тулд мэдээлэл нэгтгэгчээс хүүхдүүдэд тулгардаг үндсэн асуудал өөрсдийн хэсгийн нутаг дэвсгэр дээр хэр байгаа талаар асуув. Сүхбаатар дүүргийн хэсгүүдийн 37 хувь нь боловсролтой холбоотой ямар ч асуудал байхгүй гэж хариулсан бол 32 хувь нь сургуулиуд хэт хол байна гэж хариулжээ. Дүүргийн хэмжээнд хүүхдүүдтэй холбоотой хамгийн их бүртгэгдсэн хоёр асуудал бол хүүхдийн чөлөөт цагаа өнгөрүүлэх клуб, спортын төв дутмаг (хэсэгүүдийн 44%) болон сургууль хэт хол байгаа нь тулгамдсан асуудал болж (22%) байгаа тухай мэдээлжээ.

Сургуульд хамрагдаагүй хүүхдүүд (хэсгийн эзлэх хувь)

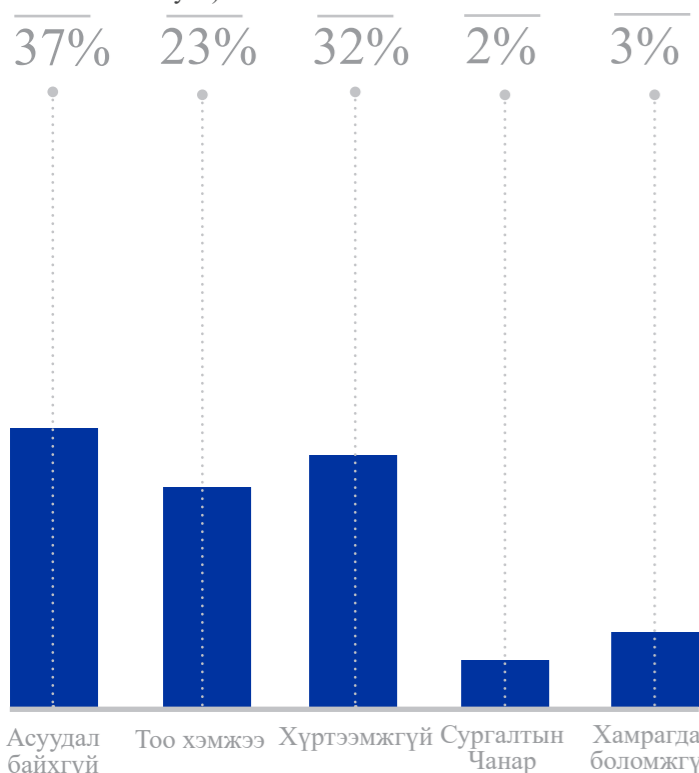
0-5 насны цэцэрлэгт хамрагдаагүй хүүхэд

6-17 насны сургуульд хамрагдаагүй хүүхэд

Боловсролтой холбоотой тулгамдсан асуудлууд (хэсгийн эзлэх хувь)

Хүүхдэд тулгамдаж буй үндсэн асуудлууд (хэсгийн эзлэх хувь)

